

### ძრისტინამს

ქრისტიანობა, ანაჟართი სვეთი ხელეზი,  
 დღეს ქრისტე აღზდა, აღოცგეთი წმინდა ტასამა,  
 ქრისტანგობა, შეკრებთ სისაღღაშა,  
 დაჰკართ ბუკა, აღოცგეთი, დაჰკათ განგაში!  
 შესთხოეთ უფაღს, ჯოჯოხეთა რამაკაცლოთი,  
 და ამ ქვეუნათე გაფუფუნით, მხოლოდ გაცნით  
 დაუნთქეთ სისარებას, მუხლო მიუფერეთ,  
 შემდეგ ტრანკესს შექმნით და იხსნარეთ!  
 მაგრამ, თქვენ შდაეთ სისხლით მისწრად ხელეზს უბეშა,  
 თქვენ ფურჩულები თუასანს ჩემად კოხთეშა,  
 თქვენ თვალ წინაშე ხელეზს იხანს იგუე ზილდტე,  
 გახედეთ ქუჩას: ჟვარს გაურულა იგუე ქრისტე.

ი. ევლავილი

### მოვალეობა

ფრიდონ ფარფარიშვილის დიდი ოდის კარები და  
 დარბაზები ჯერ კიდევ ჩაკეტილი იყო. ეტყობოდა, შიგ  
 ყოფთ ჯერ ტკბილად ეძინათ, თუმცა კარგა ხანი, იყო  
 რაც მზიარული მზე თავს დაჰხარდა და ახარებდა ახლად  
 ამწვანებულ-აკოკრებულ ხე-მინდორ ბუჩქებს. დიდ ეზო-  
 ში—შირ-ხეებზე ისმოდა ფრინველთი ტრიამული—ტიკ-  
 ტიკ-გალობა. აყვავებული ხეივლები თითქოს სიხარულის  
 ნიშნად, უწვენდნენ საამო დილას თავიანთ ნახს, თეთრსა  
 და ვარდის ფერ, მართოლოვარე ყვავილებს.

ოდის უკან, წაბლის ფიცრისაგან აშენებულ დიდ  
 სამარტულო სახლის წინ, გაცხარებით უბრაოდ აკვა-  
 მლებულ სამოვარს ახალგაზრდა, თექსმეტრ-ჩვიდმეტი  
 წლის ქალი. ის ერთწამს შეჩერდა, ასწია თავი, ზღა-  
 წმინდა კაბის კალთით აწითლებული, აცრემლებული  
 თვალები და ისევ დაუწყა ბერეა.

— მაილი!— მოსიმა ნელი დამახება.

ქალმა სცქვიტა ყურები; სახე გაუცოცხლდა, გაუნა-  
 თლდა, სწრაფად წამოვარდა და ისარებით გაქანდა მე-  
 სრის მალად ლობისაკენ, სამარტულოს გვერდით.

— გიგო!— შესახა მან მზიარულად და გაუწოდა  
 ხელი, — რა იყო, რომ აღარ მოდი ამდონ ხანს... ყველას  
 სძინავს... მეიარე სახლის უკან, გამოულ მეტ. — ქალი სწრა-  
 ფად მოტრიალდა, რაღაცას წამოკრა ფეხი, ერთი შეი-  
 კბუნენა, დიხარა, გამოძირა ფეხის ცერიდან ხიჭვი და  
 ისევ გაიქცა, თითქოს იმისი შიშველი, დახეთქილი ფეხე-  
 ბი ბამაზე მირბოდნენ. ერთ წამში ორიენი სახლის  
 უკან განდნენ.

— ყორიფელი დავალავ, ძროხები მოეწველე, სა-  
 ქონელი გუეში, ქათმები დეიპურე, ახლა სამოვარი  
 დავღა... ბატონებს ჯერ კიდევ სძინავენ... — ამბობდა  
 სხაპა-სხუბით გახარებული მაილი; თვალები უბრწყინა-  
 და, ლოკები გასწითლებოდა და სამიარეებით აღელვე-  
 ბული ცმუტავდა და იციანდა. გიგო იღვწა და დინჯის ლი-  
 ბილით დაჰყურებდა ზეიდან ქალის ლამაზ, სახეს, ისწორებდა.

პაჩია უღვავებს, თანაც ქალის ყოველ ღიმილზე, განძრევანზე  
 და გაცინებზე, იმის სახეს ზედნიერების შუტი ემატებოდა და  
 ემატებოდა. განძნობდა, რომ ამ ქალს, ამ პატარა მაილის  
 უყვარს ის, უხარდა და თავს ძლიერ მოსილოდ გრძნობდა.

— ახლა შენ საქმესაც მე ვაკეთებ. გუშინ კოლა და  
 ანეტა ჩამოვიდნენ საწვავლებლიდან სააღდგომით... გუშინ  
 წინ მარიეტი წვიდა შინ... ახლა იმის საქმესაც მე ვაკეთებ...  
 უნდა გენახა, რავე მჯავრობდა ბატონი მარიეტი, — სულ ცხელს  
 ჰყრიდა, იმან კი მზარაულობა იცოდა...

— მე რომ წვევილი, რა თქვა?

— უპ, ნულარ მკითხავ, რავე გამიბღდა ყმახმამო, რომ  
 აისანა დროზე დამტიაო... თლა შამეიარა ქვეყანა, ყველი  
 დეიბარა, მარა არაკი არ დგება არც მოჯამიარეც და  
 არც ქალი... მე საწინაღ მვეფერებ, მარა კი არ იციან,  
 რომ დღეს მეც მივალ... ბაბი ჩამუა...



პოტრეტი.— სურათი. შუტერკარი.

— ეპ, დასურ მიხვალ? ახლა იმისაც მე მივიდი, რომ  
 მე თქვა, აღარ დღევ მეიტი. გვეყო რასაც ჩენი დედ-მამა





გურია.—გურული ქალბაძე მარხას ათვებენ ვანობას დროს.

იომენდა მონობას. ახლა იმისანი დროი დადგა, რომ ჩვენც მივხითი კაცი რომ ვართ, ჭაღანინი და ერთი მეორის კისერზე აღარ უნდა იჯდეს. მაგის შვილები უნივერსიტეტში სწავლულობენ და ჩვენ მაგინს სამსახურში უნდა ამოვგებდეს სული? რეზა! თვეში რვა მანათს მაძლევდა. რეზა მოხდა ავი რომ მაგან ვაგაზუნა შვილები სსწავლებელში და ჩვენმა დედამამ მოსამსახურე ვაგაგაზუნა...—გიგომ ერთ წუთს შეიკუმუნენა წარბები.

—კაი, კაი, ნუ მჯავრობ, აწი ადგებიან და მინდა მანამდე ასე გახარებულს ვიყო.

გიგოს სახეზე ისევ გაიშალა ბედნიერება ის ერთ წუთს შეჩერდა, მოჰკიდა ქალს მხარზე ხელი, ჩახედა თვალებში და ნელა უთხრა:

— იცი, მაილი, მე ცოლს ვირთავ...

— ცოლს?!—ქალი ერთი გაფითრდა, უკან დაიწია და მიეყრდნო კედლს, მაგრამ სწრაფად ისევ გაერთიდა, ცოტას უკანაზობდა, ეშინოდა. იმის გული ეტემა შეიკარო, თვალები კრემოლი ავესო, მაგრამ ეს ეტევი და შიში რომ არ ვაგვო იმას, ვისთვისაც აქამდის ყველაზე უფრო სწადა ვაგებინებინა თავისი უბორო სიყვარული, აღელვებით დაეკიჯა:

— ცოლს ირთავ... ვინაა, კაია, ლამაზია?..

— უჰ, ძალიანი მშვენიერია, ყოლიკაცის უკეთესი, შვეთვლია, გრძელ თმინი, მეოჯახე... ჩემ საქმესაც იგი აკეთებს, მარჩისასაც, ერთი სიტყვით, ცოც ქვაზე დასახებლებს კაცს და... მეც უყვარვარ... გიგომ გაიხარა ბედნიერმა, სწვდა ორივე ხელებით ქალს მოგებია და დაუწყო კოცნა. გახარებული მაილი ეკვროდა მას. ენა ისევ აუტიკტიდა, თვალები უტიროდა.

— მერე მამაშენი რას ჩივ?

— ბაბი, რაც საცოდვეი ნენი მიიკვალა, სულ იმას ჩამჩინებდა, ცოლი შეირთეო, უქლო ოჯახი რა სახარია, დაღუპულიაო. ეშინია, არ გამიცივდეს ოჯახიო. ამდობანს სულ მგზითიან ქალს ეძებდა, მარა ახლა თითონაც მიხთა და მეც უთხარი, რომ მგზითის მოთხოვნა არაა საკადრისი—მეთქი და უთხარი, ვინც მე მინდა, იმას შევირთავ—მეთქი. ოღონ კაი იყოს და, ვინც გინდა შეირთეო მიხთხრა, ახლა აღდგომამედი საცხა ერთი კვირე დარჩა აღარ ღირსო და აღდგომა ახალკვირე შუა გამუგანის შუამავალს და ნახალ-კვირეც დღეწეროთ ჯვარი...

ესინი ჩამოსხდნენ სახლის საძირკვლებზე და გიგო გრძნობით განვარძნობდა მომავალზე ლაპარაკს. მაილი დინჯად უდგებდა ყურს, ის საესებით გრძნობდა იმ დიდ მოვალეობას, რაც უნდა ედგა თავს და მტკიცედ აპირებდა საყვარელ კაცის უღლის გაწევას...

— ოჯახი მდღარი არ გვაქვ, მარა თუ ხელს ვაგანძრებთ შიშილით არ მოვცდებით. ბაბი ჯერ კიდო ყოჩაღი მეშაა. ხარ-ურემი გვაყავს, ძროხას, თუ დეერთი შეგაწვევა, ვიცოდით, წყრილი საქონელი: ღორი, ქათამი, ბატი...—ვი-

გომ შეხედა მაღლის, რომელიც გახარებული იღიებოდა, და შეკყურება თავის ღიღინი შავი თვალებით მას. ყოველ მის სიტყვას, თითქოს, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა და თითქოს არ უნდოდა გამოჰპაროდა არც ერთი პანგი იმის მოსიყვარულე ხისაგან. გიგო შეთრიაოდა, ქალის სიხარული და სიყვარული შიგ გულში ჩაჩვენდა, მან მსურავლ აიღო ქალის ხელი დაიხარა და აღუცატებო უთხრა:

— შენთან რომ ვარ, ჩემზე უფრო ბედნიერი და ღლიერი აღარ კაცი აღარ მგონია, რომ მეგინდომო ამ უშველელ ბელ მისა მოვლექვ და დედამიწაზე დაეინარცხებ მგონია, ამ მუხას ერთი წიპარით წაეკექვე, ქვას წყალს ვაგაუადენ, და ყველაი აი იმიზაა, რომ შენ ჩემთან ხარ... ერთად ვიქნებით და ცხოვრება ვაგვიქრდება?!

— მაგდანიავ, მაგდანიავ!—მოისმა ბოზი ხმა.

— ბატონო!—გასძახა მაილი და წაოღდა, —ამდგალი არიან, უნდა წვედღე!—თქვა მან.

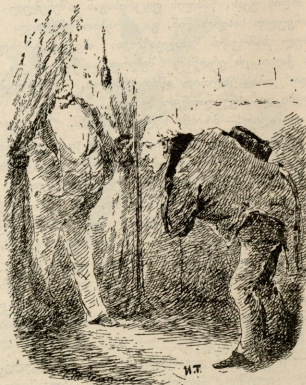
— აბა, მეც ქე წავალი; არ მინდა აქანი დაჩინახონ.

გიგო ისევ დაიხარა, უნდოდა მოხვეწოდა ქალს, მაგრამ მაილი ქარის უშალესად გამოუსხლტა ხელიდან და სიკლით გადგა ვანზე.

— შეიცა, შეიცა. ყოველთვის კი არ შეიძლება, ჯერ აღრქა!—უთხრა მან გიგოს თითის ქნევით. მოტრიალდა და გაიქცა ოღისკენ, საიდანაც მეორად მოისმა ძახილი.

გიგო ერთხანს იდგა ერთ ადგილას, სიყვარული, წყენა, სიხარული, აღელვება და მოუთმენლობა ვახტებოდა იმის ახალგაზრდა სახეს და აღტაცებით გასცქეროდა თავის საცოლოს, სანამ იმისი წითელი, ფრიალა კბაა სრულიად არ მიიმალა ოღის კუთხეში. მან უკანასკნელად გადაისვა ახლად აშლილ უღელსებზე ხელი, გაისწორა ყბაზახი, მსუბუქად ამოიხიენა და გაუღდა გზას.

მაილის მხოლოდ იდი ბატონი დაუხედა ამდგარი, ახალგაზრდა დაძმა ის იყო დღებოდნენ. ქალბატონი კი ელოდა იმის შემოსვლას, რომ ტანისმოსის ჩაცმავზე დახმარებოდა. ის იყო მაილი, ფერ მიხილი, გამზდარი, დღეცაკობის მოყვარული ქალი და ყოველ ოღის ძიებას ხმარობდა დაეცა თავის ოჯახის შესაფერი, დიდებული შესახედაობა. ერთ წუთისაც არ იფიქრებდა, რომ თავადიშვილის მუეღლე იყო და დიდი გვარის ჩამომავლობისა. არასოდეს არ ადგებოდა დღითი, თუ გოგო არ ადგა თავზე და ხშირად გულის ტკენით ეტყოდა კიდევაც:



მინა უგურგუბისა.

— ჩემ წინაპრებს რომოცი და ოროციდა ათი გოგობიტი ეხვევოდა თავს, გოგოც, მაგდანიავ, იცოდე აგი, მარა ახლა გამეცივლა ყორიფელი. მახსოვს, ერთი შინაყმა მამაჩემს



ფებს ზხანდა, მეორე ზღაპარს უამბობდა, მესამე ჩიბუხს უტყუნდა, მეოთხეს გვირავის წყალი მოჰქონდა... ერთი თვალი, რომ ექნა მამაჩემს, ცხელში ჩაგარდებოდნენ, ყველაი წყალში გადაცივდებოდა, მარამაგიეროში იგიწმია იცოდა, რომ ბატონი იგინის თავი და ბატონია და... ახლა ქე ხართ ყაბაზენი ყველაი თავსაღუფ-დასხმულენი... მომიკე მქანაი ვერცხლის უპარულუა და ფრანკიკული ფერი და პირი დაბანავე ერთი...

მადლი ყოველთვის გულმოდგინეთ უღვდობდა ყურს ქალ-ბატონს, აბანინებდა პირს, ემხარებოდა ტრანსამოსის ჩაცმაზე და უსურვებდა ყოველ სურვილს, მაგრამ ახლა რაც ქე ჟა-ძაბების ბუნტი და იფყო და ყველა მოსამსახურეები გავიდნენ, რჯახი მარტო მადლოს ანაბარად დარჩა და ქალბატონი ცოტ-ცოტათი ეწეოდა თითონ ტრანსამოსის ჩაცმას და ჯერ მხოლოდ პირის დაბანას ვერ ასერბებდა მარტო.

მადლიმ დაბანაში პირი ქალბატონს და ვაიქეკა სამოგ-რის მოსატანდა. სასადილო ოთახში და-მა რაღაცეა ვეცატარებთ კმათობდნენ. ახალგაზრდა მშრ მოგზაო თხანა მადლი სტუდენტი, რომელიც ძალიან ჰგავდა დედას და ცოცხალ, სერიოზულ შესახდობის, ახალგაზრდა ქალი. სტუდენტი რა-ღაცეს დაეფეთებოდა ამტკიცებდა, ქალი კი ვაწიწმატებული ცხარობდა.

სტუდენტმა შეხვდა მადლოს, რომელმაც ამ დროს სა-მოგარი შემოიტანა, და რაღაც უთხრა დას. ქალი იმ წამსვე მოტრიალდა.

— აი, აი, ჰქოთებ ამა მადლოს აუ ღრჩენია. ჩვენ რომ გვემსახურება ის, თუ დღე-მამათან რომ იყოს იგი... არამი უნდა იყოს აუცილებელი პროლეტარიობა?... არაფერი არ ვიცი, მე არ მესმის...

— კიდევაც ისაა, რომ არ გვისმის.  
 — არა, არა, ჩვენ ყველანი მიწაზე ვართ მიწებებული, ასეა თუ ისე, მიწა აუცილებლად უნდა იქმნას დამუშავებული და, ჩემის აზრით კი არა, უმწვერვალესის რწმენით. მიწა იმას უნდა გუთუნოდეს, ვინ ზედ მუშაობს. არავის არა აქვს უფლება მიითვისოს ღვთის გაჩენილი მიწა, რაც შენ არ გავიკეთებია ის შენ არ გვეუთენის, ეს ყოველ რიგთან კაცის მცნება უნდა იყოს ჩვენი დროში, ნამეტნავად მიწა, რომლის წყალობითაც ჩრება მრთელი ქვეყნიერო-ბა... ვინ ვართ ჩვენ, თავდა-ახაურობა-მე არ ვებები იმის ისტორიულ მნიშვნელობას, — არა ეტლია ვინ ვართ? ვართ ხალხთან ამ გაკირებულ დროს, როცა იმან შეი-გნო ადამიანურ მოთხოვნილების ანაბნური ქვეპარტება, თუ არა? ვართ თუ არა ვალდებული ვამოვდიეთ იმათ-თან ერთად და გულ-აბილიად ვიღობით, როგორც შეფუ-რის ყეთილშობილ გულს, რომ ჩვენ დავგვიმონავა გეო-ისტურმა მიდრეკილებამ, ბატონობის სიყვარულმა და უსა-პართლობის მორევში შევეტოვეთ, ვუთხრათა ვეპატრეთ ძმებო, დღეს ჩვენ თქვენთან ვართ და ხელობელ ჩაიღე-ბულნი შევეუდგეთ, შრომის ზოით და არა სხვა რამითვე უკუვართ ცხოვრების შექმნას... მე ვამტკიცებ, რომ მი-წა არ შეიძლება იყოს კერძო პირების საკუთრება... მე...

— მოიცა, მოიცა, მე შენ გვთანხმები, ახლანდელ წესწყობილების უსამართლობაში, მე თითონ წინააღ-დეგი ვარ და ვებრძვი ამას, მაგრამ, შენ ჩემო კარგო, გინდა ერთი ნახტომით წაუსწრა ევროპას და ამერიკასაც. მიწის სოციალიზაცია არსად არ არის შემოღებული. ეს, როგორც იდევით, შეუძლია მომავლისათვის დაისახოს ადამიანმა და ეტლია კი ეს ნაადრევად უნდა ჩაითვალოს. ინგლისს, საფრანგეთს და ამერიკისაც ისტორიის მსვლე-ლობა ნათლად გვაჩვენებს...

— თუ დავანებოთ, თუ დღერთი გწამს ამ ავტო-რიტეტებს. ნუ თუ შენთვის არაა ვასაგები უბრალო ქე-მ-პარტება, ის რაც ამ სის წლის წინ საყვედურით უთხრა მირა-ბომ ნაციონალურ კრებას, „მდენი ხნის რომაულ უფლებებს“ ავტორიტეტების მარჩილებაში მყოფი, იქნება დღეს დავგიდგა

დრო დავუმორჩილოთ ეს ავტორიტეტები ჩვენ გონიერებასო... იქნება ჩვენც ესო დავგიდგა დრო ევროპის ავტორიტეტები განესჯათ, ჩვენ გონიერების ცხროლში გავაჯაროთ და სა-კუთარის ქუთით და ინციტებით მოვიქცეთ...

— კითხვით, თუ დღერთი გწამთ; ჯერ არ ჩამოსულ-ხართ და მოყვებით ახლავ, — უთხრა მათ ამ დროს შემოსულ-მა მამამ, ცოტა არ იყოს წყენით. ის იყო მადლი, ქალარა შერეული, ზორმა კაცი. სახეზე მოუსვენრობა ეტყობოდა. — მუშაობა თუ გინდა იმეშვებ; ვინ გიშლის; ცოცია ჩვენ არ გვაყვს და ბეკი და ერთი მაგდანივი ყველას მინც ვერ ავითვადება.

— რატომ არა, ახლავ, აი კოლას მინც ცოტა კვერ-ცხი უნდა. ახლავ შევეუდგები მუშაობას, — სთქვა ახალ-გა-ზრდა ქალმა ნახევრად ხუმრობის კოლოთი, ნახევრად სერიო-ზულად და დატრიალდა, — მადლი, მეიტანეო „მეტრისინკა“ კვერცხი, ერთა. მქანაი ვადაკეთებ პარამლზე, — გასძახა მან მადლოს და თვეშით და დანი ხელში გავიდა უკან აივანზე.

მა-მადლი მიუსდნენ სუფრას. გამოვიდა ეწენიაც თავ-დახურული, გრძელ, ალსხვერ კაბით, ჯერ კიდევ ახალ-გაზრდა და ღამაში. ის მოეგია შვილს სიყვარულით და მერ-მე ჩამოჯდა იმის გვერდით.

— მაგდანივი სადა? ჩი დავგისხას, — სთქვა მან ნელის ხით.

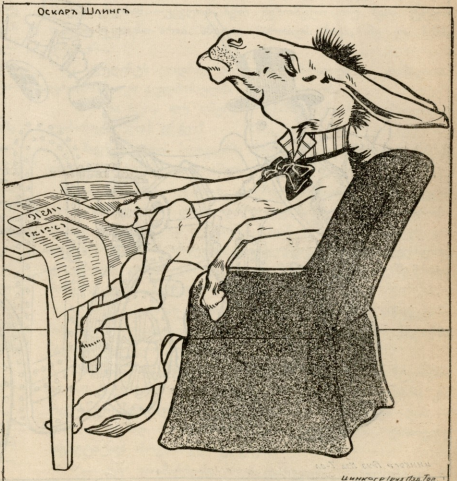
— არა, ანეტამ ყორიფელს მე ვადაკეთებო და მაგდანივი რაღა საკუროა, — წარმოსთქვა მამამ უკმაყოფილოდ.

— დედილო, დედილო, — შემოყო კარებში თავი ახალ-გაზრდა ქალმა და მიმართა დედას, — ერთა კვერცხში გარსი უნდა იყოს და ისე მოგზარეო, თუ მოგვარეო?

— ხა, ხა, ხა! — გახიზარა ფრიდონმა, — შეგირცხვა ცხ-ვირი, ავი უნდა ვიშრომა, ვიმუშავო და ერთა კვერცხის ვადაკეთებ არ იცი?

— რა არის, შენ არ მომიკეტ, ფრიდონ, არ ვარგოდეს აი; რა ანეტის საქმე ახლა მია, რავა მაგდანივი ვერ ვააკე-თელდა ერთაკვერცხს?

**ბართული ანდაზა:**



გარმა ხა იგის ზურმა ხა ჩიდა.

მადლოს დახმარებით ანეტამ ვააკეთა ერთაკვერცხი და ვაწითლებულმა, გახარებულმა, ცოტათი შერცხენილმა, ამა-ყლ შემოიტანა.



— აწი ყოველთვის მეტო-  
დინება, — სთქვა მან, — მუშაო-  
ბას ყოველთვის ისწავლის და  
შემეგვევ კაცი თუ, კი მოი-  
ნდომებს...

— პო და აწი მკადის ცხო-  
ბაც ისწავლე. უკეთესის ღი-  
რსი მაინც არ ხარ! — მიახალა  
მას მამამ და ჩაჩუმდა.

ყველანი ჩაჩუმებულნი სვამ-  
დნენ ჩაის.

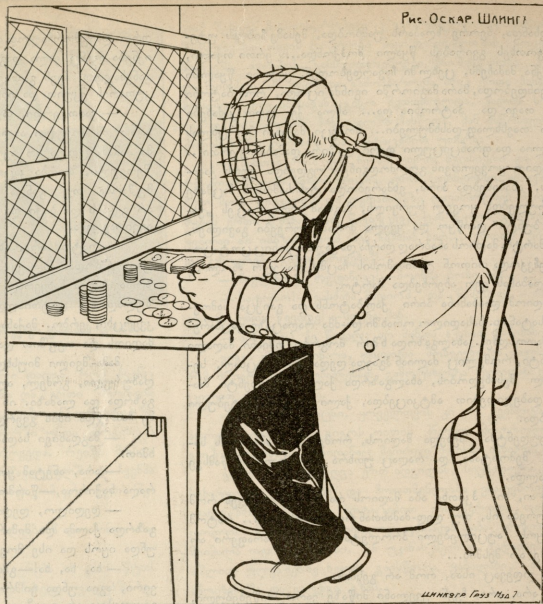
— ბატონო, ბაბაი ვიახ-  
ლა, — მოახსენა ფრიდონს მა-  
დიომ, როცა გაათავეს ჩაის სმა  
და აივანზე გავიდნენ. დაძმა  
მაშინვე გადახტა აშწვენებულ  
და ყვირთულ ბუტუტა ყვავილე-  
ბით. აჭრელბულ მინდორში  
სახლის წინ და გაჰქანდნენ ბა-  
ლისაკენ. ქენინა კრილონის  
თამაშით ხელში გადაჰყუდებო-  
და მოაჯირს და თვალს ადვ-  
ენებდა შეილბეს.

— დაუძახე, აქეთ მოვი-  
დეს, — მიუგო ფრიდონმა მა-  
დიოს.

**ნინო ნაკაშიძე**

(შემდეგი იქნება)

Рис. Оскар Шлинг

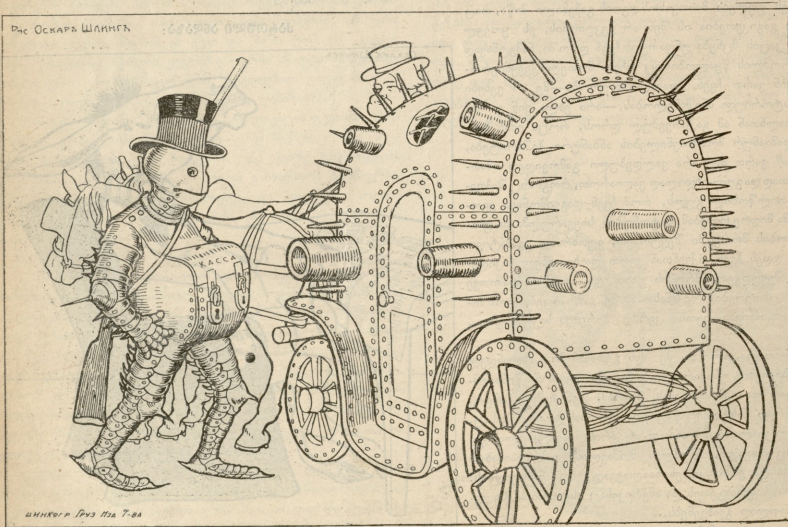


ШЛИНГЪ Г. В. 1906. 7

ახალი საშუალება კასირებისათვის, რათა პირისხეც არ ააგრან რა.

Рис. Оскар Шлинг

გადასაწყობი



ШЛИНГЪ Г. В. 1906. 7. 88

აუტომატური მანქანებისა და ტანსაცმელი ფულის გადაზიდვ-გაღმობიებისათვის.

**რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ზ. ჯანაძე**